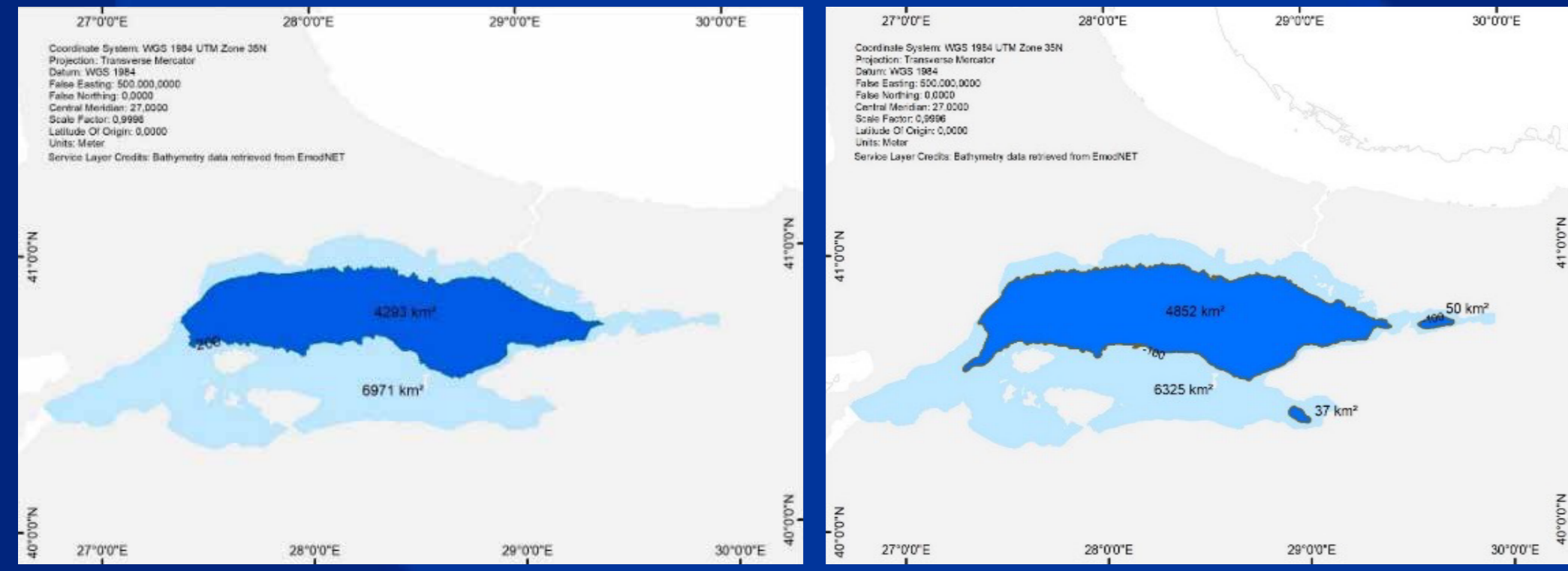

FAYDALI BİLGİLER (MARMARA)

TEK İÇ DENİZİMİZ VE BİYOLOJİK KORİDOR

Marmara Denizi; Ege ve Karadeniz arasında kalmış küçük bir iç deniz, bir biyolojik koridordur. Oşinografik, jeolojik ve biyolojik geçmişi itibarıyla hem Karadeniz'e hem de Akdeniz'e benzer. Başta balıklar olmak üzere yunuslar ve kuşlar; üreme ve beslenme göçleri için Türk Boğazlarından geçerek her iki denize ulaşırlar. Marmara; Karadeniz gibi bereketli, Akdeniz gibi çeşitlidir. Marmara Denizi çevresinde 30 milyonu aşkın nüfus yaşar ve mega kent İstanbul bu nüfusun ağırlık noktasını oluşturur.

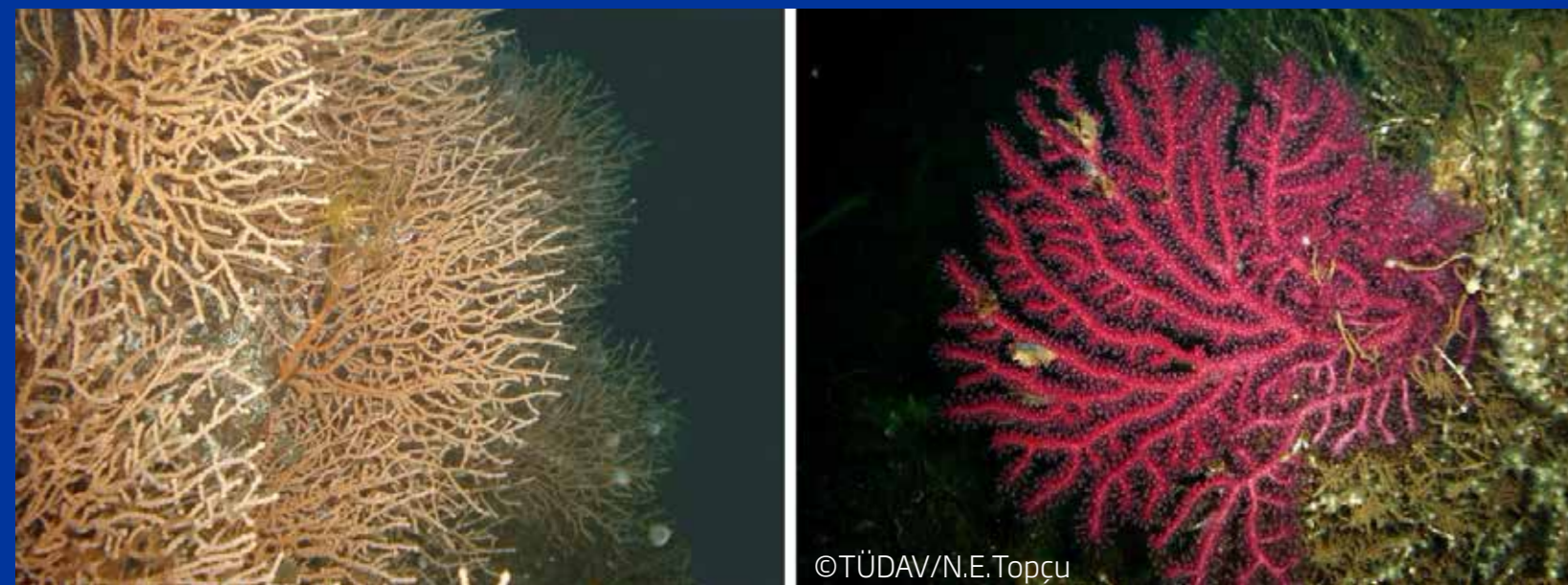
Marmara Denizi'nin yüzey alanı 11.350 km², ortalama derinliği 494m'dir. Çınarcık, Marmara Ereğlisi ve Tekirdağ Çukuru olmak üzere üç derin çukur bulunur.

Bu denizin 100 m'den daha derin alanları toplam alanın %44'ü, 200 m'den daha derin alan ise yaklaşık %38'dir. Yani Marmara esasında derin bir denizdir.

ZENGİN BİR BİYOÇEŞİTLİLİK

Marmara, küçük olmasına rağmen oşinografik geçmişi nedeniyle zengin bir biyoçeşitlilik içerir. Toplam 3.000'den fazla makroskobik türe sahiptir. Türkiye denizlerinde yaşayan makroskobik türlerin (6.000 türden fazla) en az %50'si bu denizde yaşar. Akdeniz'de yaşayan yaklaşık 17.000 türün %20'si bu denizde yaşar. Bu türler arasında endemik deniz çayırları yanında İstanbul gibi bir mega şehrin kıyısında yaygın olarak bulunan yumuşak mercanlardan oluşan resifler de görülür. Bu mercanların hepsi de sadece Akdeniz'e özgü türlerdir (endemik). Üstelik bunlardan ikisi, dünyada yalnızca dalış yapılarak Marmara Denizinde gözlemlenebilir.

Karadeniz'de görülen 3 yunus türü mutur, afalina ve tırtak bu denizde de görülür. Ayrıca nesli tehlikede olan Akdeniz foku, nadir de olsa, Marmara'da görülebilir.

HABİTAT ZENGİNLİĞİ

Marmara Denizi habitat çeşitliliği (yaşam alanı) bakımından da zengindir. Deniz çayırları yatakları, korallijen habitatlar, kanyonlar, deniz mağaraları, midye ve istiridye bankları, soğuk su çıkışları olan aktif karbonat bacaları gibi özel yaşam alanları bulunur.

TEHDİTLER

Karmaşık kökenli kirlenme, gürültü kirliliği, habitat bozulması ve iklim değişikliği başta gelir.

- Canlı kaynakların sömürülmesi: aşırı avcılık, yasadışı avcılık ve hedef dışı avcılık.
- Biyoçeşitlilik kaybı: orkinos, kılıç balığı, lüfer, kalkan, mezigit, berlam, minekop, kolyos, uskumru, dil, mersin, derin su karidesi, istiridye, böcek gibi ticari türlerin aşırı avlanması.

Hedef dışı avcılık: Örneğin 1 kg karides avlamak için 1 kg ıskarta ve tesadüfi avcılık yapılıyor. Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tanımlamalarına göre, Marmara Denizi'nde toplam 115 denizel tür tehdit altındadır. Yine bu denizdeki 257 balık türünden 40 adedi tehdit altındadır. 100'ün üzerinde yabancı tür, bu denizde yaşar. Bunların çoğu gemiler vasıtasıyla bu denize girmiş durumdadır ve yerli türler için tehdit oluşturur. Balon balığının bile Marmara'ya girdiğini hatırlayalım. 1990'lı yıllarda Kuzey Atlantik Okyanusu'ndan gelen taraklı medüzün artışıyla balık popülasyonunun azalmasını unutmamak. Son zamanlarda görülen deniz salyası (müsilaj), son yıllarda kirlenmeye bağlı olarak tek hücreli bitkisel canlıların aşırı çoğalması ve stres altında bıraktıkları dış salgıların oluşturduğu maddelerdir. Ayrıca Akdeniz ve Karadeniz arasındaki yoğun deniz trafiği de kirlenmeye neden oluyor.

ÖNLEMLER NELER OLMALI?

Marmara'nın Özel Çevre Koruma Bölgesi olması önemli bir karardır ve yerindedir. Ama başka yapılacak işler var. Mesela, mekânsal planlamaya geçilmelidir. Arıtmalar denetlenmeli ve yatırımları desteklenmelidir. Yasadışı avcılık önlenmeli ve trol tekneleri bu denizden dışarı çıkarılmalıdır. Nesli azalan istiridye, böcek vs. türler için restorasyon projeleri gereklidir. Prens Adaları, Erdek Körfezi, Marmara Adaları, Tekirdağ ve Şarköy önemli balık yumurtlama alanlarıdır. Denizel göçmen türlerin atlama taşları olan bu alanlara yapılaşma yasağı getirilmelidir. Marmara Denizi, gıda güvenliğimiz için de önemlidir, sürdürülebilir balıkçılık hedeflenmelidir. Gemi kökenli kirlenme ve gemilerle gelen yabancı türlerin bu denize girişlerinin takibi ve önlenmesi için kurumsal işbirliği gerekir.

